

Қазақстанда және әлемде көптілді білім беру ортасын қалыптастыру: жүзеге асырудың нәтижелері мен мәселелері

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік
семинар материалдарының жинағы

***Қазақстанда және әлемде
көптілді білім беру ортасын
қалыптастыру: жүзеге
асырудың нәтижелері мен
мәселелері***

*Халықаралық ғылыми-тәжірибелік семинар
материалдарының жинағы*

Нұр-Сұлтан – 2022

ӘОЖ
КБЖ
Қ

Рецензенттер:

Исина Г.И., филология ғылымдарының докторы, Қарағанды Е.Бөкетов ат. Университетінің профессоры

Загатова С.Б., филология ғылымдарының кандидаты, Еуразия гуманитарлық институтының профессоры

Қазақстанда және әлемде көптілді білім беру ортасын қалыптастыру: жүзеге асырудың қиындықтары мен аспектілері. Халықаралық ғылыми-тәжірибелік семинар материалдарының жинағы. - Ғылыми ред. Ф.ғ.д., профессор А.Е.Бижкенова. - Нұр-Сұлтан: ЖК «Булатов А.Ж.», 2022.- 135 б.

ISBN

Семинар Л.Н.Гумилев ат. Еуразия Ұлттық университетінің ғылыми декадасы шеңберінде, сонымен қатар Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА базасынды іске асырылатын ҚР ҒБМ «Білім және ғылым жүйесінің ғылыми модернизациясының негіздері» (2021-2023) атты жобалық-мақсаттық қаржыландыруының тақырыптық жоспарына сәйкес өткізілді, рег. OR11466474

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік семинар материалдарының жинағына семинар қатысушылардың баяндамалары кірді. Мәтіндер авторлық стилінде сақталыңған. Орфографиялық және грамматикалық жағынан түзету жасалған жоқ.

Жинақ көптілді зерттеп жүрген мамандарға және білім алушыларға көзделген.

Құрметті оқырмандар!

Сіздердің назарларыңызға *Қазақстанда және әлемде көптілді білім беру ортасын қалыптастыру: жүзеге асырудың нәтижелері мен мәселелері* атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік семинар материалдарының жинағы ұсынып отыр.

Семинар Еуразия ұлттық университетінің шетел филологиясы кафедрасының ұйымдастыруымен 2022 ж. 13 сәуірінде өткізілді. Халықаралық қатысушылардың ішінде Башқұрт мемлекеттік Ақмұлла атындағы педагогикалық университеті мен қатар Солтүстік-Батыс Федералды Аммосов атындағы университеттер бар.

Семинар тақырыбының маңыздылығына күмән жоқ, үш тілдік білім беру бағыты нақты назар талап ететін, еліміздің және әлем деңгейіндегі жалпы білім беру саласының маңыздығын көтеретін сұрақтардың бірі.

Өз еліміздің тіл саясатындағы қазақ тілді одан сайын дамыту, қазақша тілдік кеңістіктің өрісін кеңейту, басқа тілдерге жағдай жасату, жас өспірімдердің тілдік білімдерін қолдану деңгейіне жеткізу – осы және тағы да басқа сұрақтар әлі де өзінің дұрыс шешімін табуда.

Беріліп отырған жинақта семинар қатысушылардың жеке ойымен қатар жалпы Қазақстандағы және әлемдегі білім ошақтарында атқарылып жатқан жұмыстары, жаңалықтары мен жетістіктерімен қатар қиындықтары көрсетілген.

Жинақ мамандарға және білім алушыларға пайдалы болады деп сенеміз.

МАЗМҰНЫ

Біжкенова А.Е., Базарбекова Ж.Н. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТІЛДЕРДІҢ ҮШТҰҒЫРЛЫҒЫ САЯСАТЫ - ОЗЫҚ БІЛІМ ҮЛГІСІНІҢ КӨРІНІСІ.....	6
Булатбаева К.Н. КАК ОБНОВЛЯТЬ СОДЕРЖАНИЕ ЛИНГВОДИДАКТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ВУЗАХ.....	17
Буркова Т.А. ПОЛИКУЛЬТУРНАЯ И/ЛИ ПОЛИЛИНГВАЛЬНАЯ ЛИЧНОСТЬ?.....	20
Дербишева З.К. ОПЫТ МНОГОЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПОЛИКУЛЬТУРНОМ ПРОСТРАНСТВЕ КЫРГЫЗСТАНА.....	24
Китибаева А.К. ПРОБЛЕМЫ ИНТЕГРИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ.....	28
Находкина А.А. ЯКУТСКИЙ ЭПОС ОЛОНХО НА ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКАХ.....	32
Aminova L.A. CONVERGENCE STRATEGIES: POLITENESS STRATEGY IN ENGLISH AND RUSSIAN LINGUOCULTUROLOGY.....	37
Анафинова М.Л., Дюсембаева И. Т. ЕЛ ИМИДЖІҢ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ВЕРБАЛДЫ ТӘСІЛДЕРІНІҢ ЛИНГВО-ПРАГМАТИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	41
Анафинова М. Л., Нагашибаева Г. М АҒЫЛШЫН ЖӘНЕ ҚАЗАҚ БАСПАСӨЗІНДЕГІ ЭВФЕМИЗМДЕРДІҢ ЛИНГВОМӘДЕНИЕТТІК СИПАТЫ.....	47
Ахметова Г.С. ЛЕКСИКАЛЫҚ ҚҰЗІРЕТТІЛІКТІ ДАМУДЫҢ ЛИНГВОДИДАКТИКАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	53
Булегенова И.Б., Г.К.Кенжетева ҚУАНЫШ ЭМОЦИЯСЫНЫҢ ТІЛДЕ БЕРІЛУІ.....	58
Гиберт О.С. ИМЯ СОБСТВЕННОЕ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ЛИНГВОСТРАНОВЕДЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ОБУЧАЮЩИХСЯ..	63
Буркова Т.А., Г.А. Дистанова ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКАЯ И ЛИНГВОСТРАНОВЕДЧЕСКАЯ ЦЕННОСТЬ ФОЛЬКЛОРНЫХ ТЕКСТОВ, СОДЕРЖАЩИХ ТОПОНИМ (НА ПРИМЕРЕ НЕМЕЦКИХ ЛЕГЕНД И ПРЕДАНИЙ).....	67

Елеш А.Т. MYTHS AS A SOURCE OF THE FORMATION OF A PATRIOTIC PERSONALITY.....	72
Zhambylkyzy M., Yergalymova Z.Y. DEVELOPING COLLOCATIONAL COMPETENCE OF STUDENTS WITH THE HELP OF CORPORA IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE.....	78
Ксанова Д.М. ГЕОГРАФИЧЕСКИЕ ТЕРМИНЫ В СТРУКТУРЕ ГИДРОНИМОВ КАЗАХСТАНА И США.....	86
Куантаева Д.А. ИРОНИЧНОСТЬ КАК ЧЕРТА АНГЛИЙСКОГО КОММУНИКАТИВНОГО СТИЛЯ (НА МАТЕРИАЛЕ ТЕЛЕВИЗИОННЫХ ПЕРЕДАЧ ВВС).....	92
Липустина О.М. ФОРМИРОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ У СТУДЕНТОВ ЯЗЫКОВЫХ И НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ В СВЕТЕ ТРЕБОВАНИЙ НОВЫХ СТАНДАРТОВ ОБУЧЕНИЯ.....	96
Мусина Р.Р. СТРАТЕГИИ ПЕРЕВОДА НАЗВАНИЙ АНГЛОЯЗЫЧНЫХ ФИЛЬМОВ НА НЕМЕЦКИЙ ЯЗЫК.....	100
Нуркенова Г.А., Дуйсекова А.А. ЗАГОЛОВОК В ПОЛИТИЧЕСКОМ ГАЗЕТНОМ ДИСКУРСЕ: ЛИНГВОПРАГМАТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ.....	104
Оспанова А.Б. ФОРМИРОВАНИЕ ПОЛИЯЗЫЧНОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ В КАЗАХСТАНЕ И МИРЕ: ВЫЗОВЫ И АСПЕКТЫ РЕАЛИЗАЦИИ.....	111
Рысбек Ж.Қ., Бижкенова А.Е. ҚАЗАҚ ТІЛІНДЕГІ КӨП ҚҰРАМДЫ ТЕРМИН СӨЗДЕР.....	114
Сәрсембай С.Б. ҚАЗАҚСТАНДА ЖӘНЕ ӘЛЕМДЕ КӨПТІЛДІ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ: ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ АСПЕКТІЛЕРІ МЕН КЕДЕРГІЛЕРІ.....	119
Tlepbergen D. THE ROLE OF TRANSLANGUAGING IN MULTILINGUAL EDUCATION.....	125
Turganbekova A.M., Syzdykbayeva A.A. THE CONCEPT OF MILK IN THE KAZAKH AND ENGLISH LINGUISTIC PICTURES OF THE WORLD.....	130

3. Игошина О.А. Лингвокультурологический анализ фольклорного текста при обучении русскому языку немецкоязычных студентов: автореф.дисс. ... канд.педагогич.наук: 13.00.02 – Санкт-Петербург, 2003. – 20 с.
4. Мурзин, А. А. Образы горных духов в немецком фольклоре // Человек в мире культуры. - 2014. - №2. – С.35-37.
5. Электронный ресурс. Режим доступа: www.sagen.at.
6. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://www.harzinfo.de/harzmaerchen/harzer-sagen-mythen>.
7. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://www.sachsen-lese.de>.
8. Электронный ресурс. Режим доступа: www.harzlife.de.
9. Электронный ресурс. Режим доступа: www.sagenhaftes-ruhrgebiet.de.
10. Электронный ресурс. Режим доступа: <https://www.bad-bad.de/>.

MYTHS AS A SOURCE OF THE FORMATION OF A PATRIOTIC PERSONALITY

Елеш А.Т.

Л.Н. Гумилёв атындағы ЕҰУ,

Л.Н. Гумилёв атындағы ЕҰУ бакалври

Abstract: *This article explores multilingualism and myths as the basis for the formation of a multicultural personality. Influence of myths on multilingual formation. The development of the history of myths in different cultures, languages, as well as the influence of myths on patriotism.*

Keywords: *myths, multilingualism, multicultural, history, languages, cultures, patriotism.*

As an object of study of myth, mythology from a macro point of view, we see that world mythology has three characteristics. **First**, spiritual myths that originated in the early, ancient times. It tells the story of the origin of plants, animals, and even humans in nature, as well as individual celestial bodies. **Secondly**, it is possible to attribute to the myths that have arisen in the face of declining states. Myths began to emerge, which he called the "Golden Age" or "қой үстінде бозторғай жұмыртқалаған кез." **Thirdly**, it takes the turn of monotheism, which was formed and developed during the feudal states. This period shows a close relationship with God. Here, both the spiritual mythology of the early church and the polytheistic mythology of the declining state are reconsidered, and the place of spirits and polytheism is now seen as a force that creates the world on its own.

History of myth. Karen Armstrong, a British philosopher, theologian, and publicist, is the author of many books on religion, translated into 40 languages, as well as the book "A Brief History of Myth (2004)." Karen Armstrong has divided the myth into six stages in its history:

1) Paleolithic: the mythology of hunters (20,000-8000 BC);

2) Neolithic: mythology led by farmers (8000 - 4000 BC);

3) Ancient civilization (4000-800 BC);

4) Axial or axial period (800-200 BC);

5) The situation after the axial period (200-1500 BC).

6) The Great Transformation of the West (1500-2000 BC).

1) Some of the most ancient myths date back to the Paleolithic period, when they spoke of the heavens, which is probably why the first ideas about God began to appear. Looking up at the sky, people began to understand what is an infinite, distant and insignificant life, a religious life.

2) About ten thousand years ago, people invented agriculture. Hunting ceased to be one of the finds of food, the Earth provided humanity with food. Neolithic creation myths confirmed that man belongs to the Earth, such as rocks, rivers, and trees, that is, is connected with nature. Therefore, they had to respect the earth, nature. In other plots, great importance was attached to the connection of a person with a particular place, this connection is stronger than kinship ties.

3) At the turn of the V-IV centuries, humanity took another concrete step in its development: people began to build cities first in Mesopotamia and Egypt, then in China, India and Crete. Some of these ancient civilizations have disappeared without a trace, but since the innovation of urbanization is located on the territory of modern Iraq, which is called the "Fertile Crescent" (Russian "плодородный полумесяц"), the myths are reflected in such a way as to glorify urban life.

4) The term, proposed by the German philosopher Karl Jaspers, refers to the axial period - a period in the history of mankind, when the mythological worldview was replaced by a philosophical one that forms the type of personality that exists today. The attitude to ancient myths in the axial period was different. Newcomers condemned some aspects of religions and mythological worldview, while others were more forgiving of mythology. On the one hand, the myths were shown from a new side, and they were given a new spirit. In cities, a long time ago, a critical attitude to myths was formed. Therefore, people began to look at mythology from other sides, but as soon as they were faced with the mystery of the soul, they instinctively turned to the same old, ancient myths, so the need for myths did not disappear. The old myth, refuted by reasonable reformers, often found its place in the new system, slightly changing its appearance.

5) Consider the connection of the historical religions of Judaism, Christianity and Islam with myth during this period. All of them have a mythological layer. Therefore, people turned to myths to find answers to certain

philosophical questions or to comfort themselves in a difficult situation. The words "mysticism", "myth" and "mystery" come from the same ancient Greek word "musterion" – which means "to close your lips" or "to close your eyes". All these words hide silence and mystery or indicate a connection not only with the outside world, but also with the inner world. Thanks to the technique of special concentration, the mysteries of all religious traditions roam in different parts of the soul, and this journey is like the journey of a mythical hero.

In the XVI century, Europe and the first European settlers left the beginning of civilization on the territory of the future United States. And in the XIX-XX centuries, this civilization spread and began to appear in other parts of the world. Life has changed irrevocably, and one of the most important results of this global change has been the disappearance of mythology from human life. That is, because of the emergence of new innovations, people began to abandon myths, believing in science, real facts. Science replaced myths.

Myth as a form of worldview was explored by scientist Seit Kaskabasov, who spoke about the myth genre of Kazakh folklore and gave a definition of the myth of Kazakh folklore. When he talks about Kazakh myths, we can see that they are close to the ancient classical myths. According to scientists who study myths in general, myths do not come as a pure concept. In every folklore, manifestations of mythology can be found, first of all, in fairy tales, customs, legends, rituals, folk songs.

There are several reasons why people invented myths:

1. A person gets very tired, that is, the creation of imaginary worlds;
2. Because of man's sinfulness;
3. There is a way to get rid of danger.

Myth as a form of worldview can be divided into the following lines according to how people perceive and understand it, how they use myths in life:

1. The connection between dreams and myth;
2. The connection between animals and myth;
3. The connection between nature and myth;
4. An encounter with a myth as an example of an ancient fairy tale, epic work.

Development of myths, history in different cultures and countries, which served as the development of multilingualism. All people invented myths, transformed, decorated them and shared with each other, and the development of different cultures and languages was formed.

Greek. The source of European poets, playwrights and artists was the Greek gods, heroes, characters and myths and legends about them. The legends and myths of ancient Greece, the whole culture of Greece, when philosophy

developed, when the influence of democracy reached its peak, was one of the reasons for the development of civilization throughout Europe. Mythology has been around for a long time.

Myths, legends of ancient Greece gradually became popular. An educated person had to memorize what Homer wrote and be able to quote from anywhere. Greek scholars began to classify myths in order to summarize everything.

A special feature of the mythology of the Greek people is that they together compose memories of the distant, long-forgotten past lives of people, gods, and heroes, mixing them with poetic fiction. Mythographs appeared in the IV century BC.

Roman. However, the peculiarity of ancient Roman mythology is that it is subject to politics, civic duty and moral principles of Rome. They believed that every ruler is chosen by God, so he knew what the structure of life should be like. For the Romans, God was part of life. With their help, they plowed the land, sowed seeds, and then expected a successful and plentiful harvest. The gods, in turn, made sacrifices instead. The Romans valued customs highly. If someone sneezed during the procedure, the procedure had to be restarted.

The list of gods they meet: Jupiter - the god of all gods, Neptune - the god of the sea, Mercury - the god of trade, Mars - the god of war, Venus - the god of love and beauty, Diana - the god of hunting, etc. These gods acted as Jupiter's helpers.

Celtic. The main difference between the Celtic myths was the lack of information about its history, i.e. about the end of time and the birth of the Earth from Chaos. Legends often say that heroes and heroines were mentioned more often than gods. For example, the warrior Osinin spent 300 years with the fairy Niam. Therefore, archaeologists have found that every Celtic man buried his gun, clothes, utensils and even horse-drawn carts.

The most famous and mysterious character in Celtic mythology is King Arthur. In the works, he was the leader of the gods. King Arthur was a bold, courageous, charming and powerful man.

Egyptian. The images of the gods and their lives were mentioned by the ancient Egyptians in the 6th century BC. It began in the VI-IV centuries. According to the first myths, the whole planet was flooded, in short, it was called "The Hyh". The gods of chaos created heaven and earth, flora and fauna and man. "Ra", goddess of the lotus flower, took control of the sun and the early pharaohs were considered gods in Egypt. The heroes of Egyptian legends, fairy tales and myths were gods. One of them is Osiris, who has become very popular.

Japanese. The ancient Japanese believed that nature has a soul. Stones and trees, mountains and lakes, wells and places were considered filled with gods. They considered their ancestors to be gods, a religion they called Shinto.

The Japanese have an interesting myth about Mountain Fuji: an emperor's wife once told her husband that she was eternal and that he should return to heaven. He gives his wife a gift that allows him to see his wife. However, the emperor and his wife want to fly to heaven. Gradually, as the sun sets, he climbs the mountain for a long time. Reaches the summit of Mount Fuji. His arrogance angers the gods. The gods punish them by burning them. Therefore, there is a myth that at the top of Fujiyama you can see the smoke of a burning mirror. The ancient Japanese believed that people were created by the spirit. The most powerful and influential of them was the Sun God.

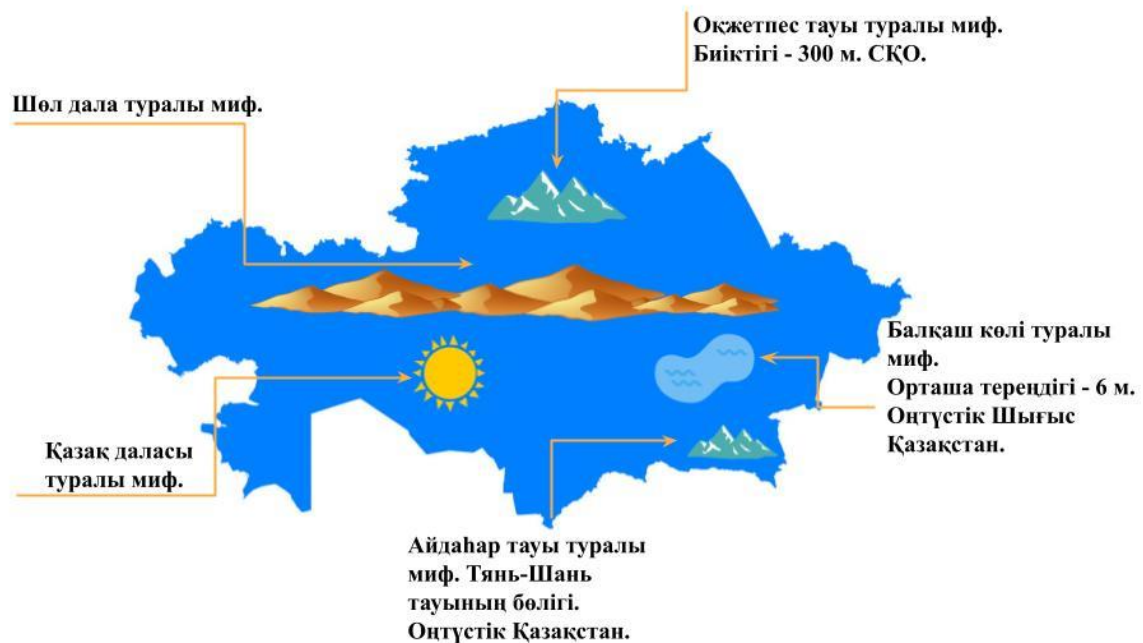
Slavic. Stories (bylichki) were of great importance for understanding Slavic mythology. For example, stories of heroes such as the Russian hero Ilya Muromets about respect for the country, for the native land. Hence their connection with nature and magical power, their invincibility.

Creatures of Slavic mythology: “Мыстан кемпір”, “Монша иесі”, “Домовой”, “Өлімсіз Кощей”, “Су перісі” and etc.

Myth and multilingualism in Kazakh culture, influence on its patriotism. There are many sacred, historical and natural places in Kazakhstan, and they are very important for people. The country has more than 100 natural wonders with their own history, about which many myths, legends and stories are composed. The mythological consciousness of the people was formed under the influence of legends, fairy tales, stories, myths, which helped determine their place in society, understand complex interpersonal relationships in it, and also explain various natural phenomena.

There are works to study the myths presented by Kazakh TV and TED-Ed Lessons Worth Sharing. This is a map of the location of the myths in the mythology of the Kazakh people:

- The Myth of the Okzhetpes Mountain;
- The Myth of the Desert;
- The Myth of Lake Balkhash;
- The Myth of the Kazakh Steppe;
- The Myth of the Dragon Mountain, and others.

If the theme found in Kazakh myths is full of myths about nature, wonders of nature, mountains, lakes, animals and the connection of nature, Greek and other world myths, on the contrary, are full of myths about the connection of man, his spiritual development, gods.

The first season of “Myths from around the World” or “myths from around the world” in English, presented by the TED-Ed website and their YouTube channel, a collection of 45 episodes, consists of myths collected from different parts of the world:

- Savitri and Satyavan: The legend-myth of the princess who outwitted Death;
- The tragic Greek myth of Orpheus and Eurydice;
- The Chinese myth of the immortal white snake;
- The myth of Arachne;
- The Cambodian myth of lightning, thunder, and rain, and others.

In conclusion, myths are one of the sources for the full development of multilingualism. From ancient times, myths have been one of the sources of connections between people, which united many cultures and were passed down from generation to generation. For example, the Kazakhs were so respectful of their nature with patriotism, thereby creating myths about nature. If you take the development of myths abroad, they treated it more soulfully, creating myths about love, gods, resurrection and life. They are united by many things: patriotism, which gave breath to the creation of myths, thereby linking the countries of their culture and the development of multilingualism.

Bibliography:

1. Сейіт Қасқабасов “Таңдамалы”;
2. Карен Армстронг “Краткая история мифа”;
3. Жанат Аймұханбет “Миф және қазіргі әдебиет”;
4. Сейіт Қасқабасов шығармалары, бірінші том;
5. Әуезов М. “Уақыт және әдебиет”;
6. Левкиевская Е.Е. “Мифы русского народа”;
7. Кун Н.А. “Легенды и мифы Древней Греции”;
8. Гамильтон Э. “Мифы и легенды Греции и Рима”;
9. Роллестон Т. “Мифы, легенды и предания кельтов”;
10. Петров М. Б., Синельченко Валентина Николаевна “В мире мифов и легенд”

DEVELOPING COLLOCATIONAL COMPETENCE OF STUDENTS WITH THE HELP OF CORPORA IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Zhambylkyzy M.

Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan
Ph.D., Associate Professor at the Department of
Turkic Studies and Language Theory

Yergalymova Z.Y.

Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan
Master`s student

Түйіндеме: Көптеген әдебиеттердегі зерттеулер шетел тіліндегі қарым-қатынасқа кедергі келтіретін негізгі себептердің бірі тіл иесіне таныс дәстүрлі сөз тіркестерін - коллокацияларды жеткіліксіз игеру екенін көрсетті. Коллокациялық құзыреттілікті тиімді қалыптастыру қазіргі заман талаптары мен білім беру процесінің шарттарына сәйкес оқыту құралдары мен әдістерін таңдауға байланысты. Алайда, корпус менеджерлерін бұл мақсатта жаңа құрал ретінде пайдалануға үлкен назар аударыла қойған жоқ. Ағамдағы жұмыстың мақсаты - корпус менеджерлерінің құрал ретінде студенттердің коллокациялық құзыреттілігін дамытуға әсері бар-жоғын анықтау. Ағымдағы зерттеу грамматикалық және лексикалық коллокацияларды қарастырады. Біздің зерттеуімізде Sketch Engine (веб-бағдарламалық жасақтама) пайдаланылды, таңдалған корпус BNC (British National Corpus) болды. Sketch Engine корпус менеджерінің әлеуеті және оның шектеулері қарастырылады. Қатысушылар құрамына Алматыдағы жоғары оқу орнынан 18 бен 26 жас аралығындағы 15 студент кірді. Зерттеудің нәтижесі тілді оқытуда корпусқа негізделген тәсілмен айналысатын тіл мүғалімдеріне маңызды.

Түйін сөздер: коллокация, коллокациялық құзыреттілік, корпус менеджері, лексикалық коллокация, грамматикалық коллокация